

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : डिसेंबर/जानेवारी – २०२३-२४

प्रथम वर्ष

सत्र – १

विषय:- निसर्गोपचार (BAYH-23-107)

NEP
Batch – 2023-24

दिनांक : ०१/०१/२०२४

गुण : १००

वेळ : स.१०.०० ते दु. १.००

सूचना : कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण

१. निसर्गोपचाराचे स्वरूप थोडक्यात विशद करा. (20)
२. निसर्गोपचारात कोणकोणत्या तत्वांचा अवलंब केला जातो? (20)
३. कोणत्याही दोन पाश्चात्य शास्त्रज्ञांच्या कार्याचा आढावा लिहा. (20)
४. कोणत्याही दोन भारतीय शास्त्रज्ञांचे थोडक्यात वर्णन करा (20)
५. निसर्गोपचारात उभाड येतात, उदाहरणासह स्पष्ट करा. (20)
६. निसर्गोपचारात औषधांचा संबंध का येत नाही. चर्चा करा. (20)
७. बाह्य स्नानाचे प्रकार थोडक्यात लिहा. (20)
८. मातीचे कोणकोणते गुण आहेत ते लिहा. (20)

Translation in English

Sub: Naturopathy (BAYH-23-107)

Instructions: Answer any five questions.
Each question carries 20 marks.

1. Briefly explain the nature of naturopathy. (20)
2. Which principles are followed in naturopathy. (20)
3. Write a review of the work of any two western scientists. (20)
4. Briefly describe any two Indian scientists (20)
5. Explain with examples the crisis in naturopathy. (20)
6. Why is naturopathy not associated with drugs? Discuss. (20)
7. Briefly write the types of external bathing. (20)
8. Write down the properties of soil. (20)